

FORORD

Byromsseminar for Nordland 2011 ble arrangert i Narvik 24.-25. november av Nordland Fylkeskommune i samarbeid med Narvik kommune og Forum for Stedsutvikling. Deltakere fra hele fylket deltok på arrangementet som besto av seminar og workshop med Narvik som case.

Rapporten for seminaret er utarbeidet av Norconsult ved Christoffer Olavsson Evju og Ellen Winje Melander.

Innhold	side
Innledning	5
Program	6
<i>Dag 1 - seminar</i>	
Oppsummering	8
<i>Dag 2 - Workshop</i>	
Innledning	16
Program for workshop	20
<i>Resultat</i>	22
Perspektiver i utviklingen	24
Ideer	28
Deltakerliste	42

INNLEDNING

Byromsseminaret skal sette fokus på overordnede problemstillinger knyttet til utvikling av offentlige uterom i Nordlands byer og tettsteder, forstått som «byrom» i stor og liten skala. Målgruppen er alle kommunene i Nordland og deres samarbeidspartnere i næringslivet og privat sektor, og overskrift for årets seminar var *Byer og tettsteder i endring*.

Det er andre gang Byromsseminaret arrangeres, og årets samling er en oppfølger til fjorårets arrangement *Hvordan forme gode byrom i Nordland?* som ble holdt i Bodø.

Byromsseminaret samlet i alt 55 deltakere – det var i alle fall så mange som hadde meldt seg på. Været sørget derimot for at flere måtte melde forfall. De som var til stede fikk oppleve en rekke foredragsholdere som belyste relevante utfordringer knyttet til byrom og utvikling av byer og tettsteder generelt. Dag 2 var satt av til workshopen *Future City Game Narvik*, der

sentrumsutviklingen i Narvik var tema for en felles diskusjon og idéutvikling.

Denne rapporten oppsummerer innholdet og resultatet fra begge dagene, supplert med flere inntrykk fra Byromsseminar for Nordland 2011 – deriblant fra et knippe av deltakerne selv gjennom utvalgte deltakerprofiler.

Utover å være en ren oppsummering av seminaret, håper vi rapporten også kan fungere som plattform for videre diskusjon om utvikling av gode byrom og livskraftige bysentra både i Narvik og de andre byene i Nordland.

God lesning!

PROGRAM torsdag 24. november

Velkommen til Narvik

v/ *Lars Norman Andersen,*
kommunalsjef Narvik kommune

By- og tettstedsutvikling i Nordland

v/ *fylkespolitiker Hilde Skogsholm*

Infrastruktur i endring

Hvordan påvirker endringer i infrastrukturen byens rom?

v/ *Ola Bettum, landskapsarkitekt IN'BY,*
professor landskapsplanlegging UMB

Pause

Ferdselsårer og grønne byrom

Hvordan gå og sykle til sentrum? Hvorfor ta vare på grønne områder i byen?

v/ *Bjørn Godal, Salten Friluftsråd*

Lunsj

Strategier for byer i endring

Hvem trekker i trådene? Hvordan skal kommunen svare på nasjonale fordringer for god byutvikling?

v/ *August Røsnes, professor arealplanlegging UMB*

Gode uterom i mørketiden

Belysning og utforming av funksjonelle byrom

v/ *Kristin Bredal, lysdesigner www.Zenisk.com*

Pause

Kulturminner i byen

Hvordan forme sentrum for det 21. århundret uten å miste byens historie og identitet?

v/ *Jørn Hilmar Fundingsrud, Riksantikvaren*

Narvik by – en introduksjon

Etablering, byvekst og dagens utfordringer

v/ *Eli Guneriussen, sivilarkitekt, tidligere plansjef i Narvik kommune*

Oppsummering og innledning til workshop

Future City Game Narvik

v/ *Christoffer Olavsson Evju og Ellen Winje Melander*

Befaring Narvik sentrum

Festmiddag på Tinja Fjellgård

PROGRAM fredag 25. november

Future City Game Narvik

Hvilke forutsetninger må ligge til grunn hvis vi skal klare å skape et livskraftig sentrum og en fornyet nordnorsk bykultur?

v/ *Christoffer Olavsson Evju og Ellen Winje Melander, Norconsult*

Dag 1 *Seminar*

Selv om mange av de utfordringene byene i Nordland står ovenfor i dag er de samme som i norske byer generelt, sørget været for å minne oss om at det likevel er forskjell på Narvik og en gjennomsnittlig by på Østlandet.

Utfordringene Narvik og de andre byene og tettstedene i Nordland står ovenfor er ikke spesielle. Bildet preges av endringer i befolknings sammensetning, behov for effektiv infrastruktur, sentrums- og fortettingsproblematikk, samt nye miljøutfordringer – blant annet. Hele dette spekteret ble belyst gjennom en rekke innholdsrike foredrag på dag 1 av Byromsseminaret.

Samtidig gjør naturgitte forhold og geografisk plassering at byene i Nordland har særegne utfordringer. Været satt sitt preg på seminaret allerede før det startet. 10 plussgrader, regn og

sterk vind med varsel om storm sørget i første omgang for at flere deltakere ikke kom seg frem til Narvik. I tillegg var det mørkt. Både problemstillinger knyttet til utendørsaktivitet i et nordnorsk klima og byromsbelysning for mørketiden ble presentert for deltakerne. Selv om en positiv byutvikling krever perspektiver som strekker seg utover ens egen kommunegrense, må forutsetningene for utvikling av gode byrom også forstås i en lokal kontekst.

På de neste sidene følger en kort oppsummering fra seminarets dag 1, basert på stikkord fra hvert av foredragene.

By- og tettstedsutvikling i Nordland

Hilde Skogsholm, fylkespolitiker

- Narvik må ta flere veivalg fremover:
 - E6 går gjennom sentrum.
 - Areal- og transportplanleggingen må henge sammen.
 - Planlegging og industri
 - Planlegging og miljø
- Miljøvennlige løsninger er gode løsninger!
- Klimautfordringene krever god planlegging.
- Hvordan skal leve og bo sammen byen?
- Vi trenger flere folk i Nordland.
- Vi trenger gode og funksjonelle byer og tettsteder i Nordland for å sikre bærekraftige løsninger for fremtiden.

Infrastruktur i endring

Ola Bettum, landskapsarkitekt IN'BY, professor landskapsplanlegging UMB

- De fleste byer blir anlagt ved sjøen eller vassdrag. Vannet som transportåre for næring.
- Veiplanlegging er byplanlegging!
- Vi må redusere transportbehovet ved å finne alternative former for transport i by for g/s og kollektiv.
- Vi ønsker som regel å tilrettelegge for at det aldri oppstår kø!
- Det umenneskelige rushtidsproblemene i Fredrikstad varte i nøyaktig 8,5 minutt!
- Vi sliter med at det skal være begrensninger for å komme frem med bil.
- Vi bygger opp stedene ut fra tilgjengelighet til bensinstasjon og kjøpesenter.
- Hvordan skal vi håndtere det halvville dyret "bilen"?

Ferdselsårer og grønne byrom

Bjørn Godal, Salten Friluftsråd

- ½ parten av alle reiser under 1 km gjøres med bil!
- "Koffør sitte inn når alt håp er UTE?"
- I praksis har g/s-veien blitt et hinder for meg når jeg sykler til jobb. Der har jeg vikeplikt på 12 punkter. På bilveien er det forkjørsrett!
- Hvis vi skal legge til rette for å få folk ut i nordnorske byer må vi legge til rette for aktivitet og bevegelse ute.
- Mange har hatt et godt forhold til Bodømarka gjennom et langt liv. Vi må "fange" de unge og gi dem et forhold til nærmiljøet og naturen, slik at de også kan oppleve gleden.
- Vi skilte for gående/syklende i Bodø by. Mulighetene skal være lett tilgjengelige.

Strategier for byer i endring

August Røsnes, professor arealplanlegging UMB

- Man kan ikke utvikle byen om man ikke har markedet og de avgjørende aktørene med seg.
- Man skal ikke kimse av stedet som sanseinntrykk.
- Man må overtale det lokale demokratiet om hva som er viktig for å utvikle stedet.
- Snakk ikke om ting du vet du ikke får støtte på.
- Skal man utvikle stedet må man snakke, bestille og utføre. Det hjelper ikke bare å snakke!
- Det politiske populistiske dilemma "demonisering": Om man vil ha stedsutvikling må man ikke skjelle hverandre ut på det som handler om stedets utvikling.
- Fanden sitter i detaljene. Det er detaljene man må konsentrere seg om.

Gode uterom i mørketiden

Kristin Bredal, lysdesigner www.Zenisk.com

- I teateret begynner vi i stummende mørke. Så bestemmer vi hvordan publikum skal oppleve en historie.
 - Samsung har et svært skilt på toppen av Tostrupkjelleren som maler hele Stortinget blått om kvelden. Og det er ingen som reagerer på at det er grelt.
 - De siste 130 årene har vi brukt til å utvikle lys. De neste 100 årene komme vi til å bruke på å rydde i lyskaoset som i dag finnes.
 - Lys har stor betydning for opplevelse av et sted.
 - Lys er med på gi byen liv.
 - Lysplan for Hammerfest introduserer en dynamisk bybelysning.
-

Kulturminner i byen

Jørn Hilmar Fundingsrud, Riksantikvaren

- Se på kulturminnene og det gamle som et potensiale som kan tilføre det nye en ekstra dimensjon.
 - Kulturminneverdiene må ikke svekkes eller forsvinne.
 - Alt trenger ikke bli stående som det er bare fordi det er gammelt, det skal også tilføres nye bygg. Men det er viktig at vi fremdeles kjenner oss igjen med det nye.
 - Hva vil vi med dette stedet? Hva vil vi bevare?
-

Narvik by – en introduksjon

Eli Guneriussen, sivilarkitekt, tidligere plansjef i Narvik kommune

- Hadde det ikke vært for den svenske malmen, hadde det ikke bodd folk i Ofoten.
 - Narvik vokste enormt fort med over 5000 innbyggere etter få år.
 - De fleste har to hytter, en på fjellet og en ved sjøen. Det er ikke mange igjen i byen i helgene.
 - Møteplassen i Narvik sentrum: Hvor er den hen?
-

KRISTINE RØIRI

Arkitekt og planlegger, Sortland kommune

1 Hvilke inntrykk sitter du igjen med etter Byromsseminaret i Narvik?

Generelt veldig positivt!

Gode og aktuelle foredrag. Alle foredragsholderne var dyktige og temaene var for meg svært aktuelle. Future city game var en spennende og engasjerende metode. Jeg har jobbet i ulike verkstedsmodeller tidligere, men konkurranseaspektet i denne metoden satte en ekstra glød inn i arbeidet. Jeg skulle gjerne hatt mer tid og fått være med på opplegget der ideene blir testet ut på ulike grupper. Jeg fikk i alle fall masse ut av det, og gruppen vår ble veldig engasjert. Bra med så ulike deltagere på gruppa. Denne jobbinga resulterte i at vi her på tirsdag hadde et møte med representant fra fylket i forhold til offentlig transport, som jeg møtte på seminaret. Vi jobbet frem ideer for utforming av trafikknutepunkt og holdeplasser i Vesterålen - inspirert av Future City Game metoden - og vi har nå noen gode og realistiske ideer litt utenom det vanlige – ja, så det var flott inspirasjon.

(Lokalene var kanskje det minst inspirerende, innelukket og dårlig luft)

2 Hva var det viktigste du tok med deg fra Byromsseminaret tilbake til ditt eget arbeid?

En del konkrete resultat, foruten inspirasjon. Det har jeg jo nevnt litt tidligere om dette: jeg tror at vi nå starter opp et viktig samarbeid med Fylkeskommunes lokale representant på samferdsel og fremtidige tanker om det hvordan offentlig transport kan utformes og organiseres, lokalt og regionalt. Vi deltok begge på Future city game i samme gruppe, Arbeidet der har nå åpnet opp for en åpen og visjonær tankegang i vårt eget arbeid som vi allerede har sett resultater av på møtet denne tirsdagen.

En annen viktig faktor er det å knytte kontakter: jeg har nå blitt enig med Ola Bettum fra UMB som holdt foredrag, om at hans studenter skal komme til Sortland og gjøre en semesteroppgave på Sortland sentrum til høsten, det er kjempeflott for oss!

Vi jobber her med byplan nå, og jeg har lenge ment at en lysplan er viktig, det ble jeg på seminaret overbevist om, etter foredraget til Kristin Bredal; hun skal vi ha opp hit for å holde foredrag for politikere og administrasjon, og forhåpentligvis til å lage en plan for Sortland.

Stort utbytte – med andre ord!

Dag 2 *Workshop*

Hvilke forutsetninger må ligge til grunn hvis vi skal klare å skape et livskraftig sentrum og en fornyet nordnorsk bykultur? Workshopen *Future City Game Narvik* la til rette for kollektiv høyttenking om Narvik sentrums fremtid. Resultatet som ble produsert kan benyttes som plattform for videre diskusjonen, både i Narvik og de andre byene i Nordland. Mange av de tingene som kom frem på workshopen har gyldighet langt utover Narviks grenser.

Byromsseminarets andre dag var satt av til en felles diskusjon og idéutvikling knyttet til utvikling av Narvik sentrum. Med workshopen *Future City Game Narvik* ble problemstillingene fra den første seminardagen gitt en relevant lokal vinkling gjennom en skreddersydd workshop for Narvik. Hensikten med workshopen var å bidra med å legge et bedre grunnlag for å nærme seg svaret på hvilke forutsetninger og ideer som kan bidra til å skape gode, livskraftige byrom. Vel så viktig var det å dele disse perspektivene på tvers av fagmiljøer og aktører blant deltakerne fra både Narvik og resten av fylket.

Overskrift for workshopen var *Hvilke forutsetninger må ligge til grunn hvis vi skal klare å skape et livskraftig sentrum og en fornyet nordnorsk bykultur?* Mer spesifikt ble deltakerne bedt å svare på følgende oppgave: *Hva kan bidra til å skape gode uterom og et livskraftig sentrum i Narvik?* Fokusområde var Narvik sentrum, og da særlig aksene Torget, gate 1 og 2 og Storsenteret.

Future City Game

Future City Game er en gruppebasert prosess utviklet spesifikt for å skape nye ideer og kunnskap knyttet til økt livskvalitet i byer. Prosessen er konkurransebasert, og stimulerer til diskusjon om regionale og globale utfordringer, forankret i en lokal kontekst. Future City Game gjennomføres over 1- eller 2-dagers verksteder, og hovedmålet for deltakerne er å produsere den beste ideen som bidrar til nytenkning og forbedring av bykvaliteter innenfor et gitt område. Konkurransformen bidrar til en intensivt men uhyøytidelig ramme rundt arbeidet, spissede ideer og gode diskusjoner. Utover å resultere i et vinnerprosjekt, vil workshopen samtidig bidra til å kartlegge relevante utfordringer, perspektivere forutsetningen for oppgaven, samt bidra med et bredt og mangfoldig idègrunnlag utover vinnerprosjektet. Metoden er utviklet av British Council.

PROGRAM

Gjennom workshop-prosessen ble det fokusert på hvilke utfordringer byer står ovenfor i dag og i fremtiden, både globalt, regionalt og lokalt – og sammenhengene disse i mellom. Deltakerne ble i grupper utfordret til å diskutere dette både i et økonomisk, sosialt, kulturelt og miljømessig perspektiv.

Basert på diskusjonen om utfordringer, kartla gruppene videre viktige forutsetninger for et livskraftig sentrum i Narvik og sentrale bruker- og aktørgrupper. Med dette som grunnlag vurderte gruppene hvilke overordnede innsatsområder som bør prioriteres i byutviklingen de neste årene.

Med diskusjonen om sentrale utfordringer og forutsetninger som grunnlag, gikk workshopen over i en intens idéutviklingsfase der hver av gruppene ble bedt om å komme med konkrete løsningsforslag på hvordan man kan møte disse utfordringene i Narvik. I denne fasen konkurrerte gruppene seg i mellom om å skape det mest overbevisende prosjektet for sentrumsutviklingen i Narvik.

Future City Game - faser og steg

Perspektiver

- 1 Nasjonale og regionale utfordringer
- 2 Lokale utfordringer
- 3 Byromsperspektiver
- 4 Aktør- og brukerperspektiver
- 5 Utviklingsperspektiver

Ideer

- 6 Ti idéer
- 7 Prioritering av idéer
- 8 Foreløpig presentasjon

Presentasjon

- 9 Bearbeidelse og presentasjon av den endelige idéen i plenum
 - 10 Avstemming og kåring av vinneren av Future City Game!
-

Dag 2 *Resultater*

På de neste sidene er hver gruppes ide presentert, inkludert vinneren av *Future City Game Narvik*. Inkludert er også den kollektivt produserte listen over viktige forutsetninger for en god sentrumsutvikling, samt listen over sentrale aktør- og brukergrupper som blir viktig å skape relasjoner til i utviklingen av Narvik sentrum.

Workshopen varte bare i 6 timer, og det er begrenset hvilke resultater man klarer å skape på så kort tid. Metoden *Future City Game* er normalt brukt som oppstartsverktøy i lengere prosesser, og er laget for å skape verdi utover den tiden man bruker på det. Den bygger nye relasjoner mellom deltakerne, og sørger for at aktører og grupperinger får mulighet til å dele perspektiver gjennom en uformell prosess. Tankene og ideene som kommer frem gjennom workshopen legger grunnlag for en videre diskusjon om de mulighetene som finnes.

Byromsseminaret var et enkeltstående arrangement, men resultatet fra prosessen kan likevel sees på som en oppstartsprosess. Optimalt kan tankene som kom frem under workshopen fungere som en felles referanseplattform for deltakerne fra Narvik i den videre prosessen knyttet til utvikling av byens sentrum. For tilreisende deltakere kan resultatene benyttes som utgangspunkt for en lokal diskusjon knyttet til de samme temaene. Det er opp til deltakerne om resultatene får en verdi utover workshopen den 25. november. Lykke til!

PERSPEKTIVER I UTVIKLINGEN

Gjennom prosessen ble det fokusert på hvilke utfordringer byer står ovenfor i dag og i nær fremtid, både globalt, regionalt og lokalt – og sammenhengene disse i mellom. Basert på diskusjonen om utfordringer, ble det i fellesskap kartlagt hvilke forutsetninger som må være tilstede for at et livskraftig sentrum kan utvikle seg. Hovedpoenget var at gode byrom er avhengig av gode forutsetninger på helt andre områder enn selve utformingen av rommene.

som faktisk skal bruke byen. Samtidig er man avhengig av å gjenkjenne hvilke aktører som blir sentrale hvis man skal klare å gjennomføre de mål man setter seg. På bakgrunn av kartleggingen av forutsetninger, ble også disse gruppene kartlagt i fellesskap.

Listene under er spesifikk for Narvik, men har mange trekk ved seg som er gyldige også andre steder.

For å forstå hvem man planlegger for, kreves det at man legger tilrette for en god dialog med de

Forutsetninger for en positiv utvikling av gode byrom i Narvik sentrum

Definere sentrum - Hvor er sentrum?
 Forbindelser mellom ulike deler av byen. Tverrforbindelser.
 E6 bort fra sentrum
 Sentrumsfunksjoner på gateplan
 Flere og bedre parker i sentrum som blir brukt.
 Flere offentlig toaletter
 Byen "tømmes i helgen". Bruk av fritidsboliger.
 Klimatiske forhold og lang mørketid.
 Kjent historisk by og kjent reisemål.
 Tilgjengelighet mot verden rundt – infrastruktur
 Aktiviteter inn til sentrum. Skiheisen helt til sentrum.
 Aktiviteter/funksjoner rundt sentrum
 Knutepunkt i forbindelse med møteplasser
 "Rive" en del hytter (tomt sentrum i helgen)

Ikke kommersiell aktivitet mellom de to kjøpesentrene (også etter lenger enn 16.00)
 Tverrforbindelse mellom Frydenlund og sentrum (en for g/s og en for bil)
 Attraktive aktiviteter i sentrum
 Tilgjengelige aktiviteter
 Dagens brukergruppe: kunder i bil
 Potensiale: myke trafikkanter og studenter.
 Få flere brukergrupper inn i sentrum.
 Funksjonsblanding i sentrum
 Revitalisere sentrum med aktiviteter (marked)
 Butikkene tilbake på gateplan
 Lyssetting, varme og tak
 Ny parkeringsstrategi
 Gågate

Sentrale aktør- og brukergrupper i utviklingen av gode byrom i Narvik sentrum

Næringslivet generelt
 Bilister (tungtrafikk spesielt)
 Vil ha tilbake barnefamilier i sentrum
 Barn og ungdom i byen
 Malmindustrien viktig aktør for byutviklingen
 Eldre
 Bevegelseshemmede
 Arbeidsinnvandrere
 Flyktninger
 Jernbanelivet
 Gårdeiere
 Høyskolen i Narvik og studentene

Ukependlere/gjestarbeidere
 Studenter
 Turister
 Politikere (på alle nivåer)
 Statens vegvesen, fylkeskommunen, kommunen, private aktører, handelsstanden
 Potensielle b.grupper: studenter, turister (private og grupper, skiturister), barn og ungdom

ANN-KJERSTI JOHNSEN

Senior landskapsarkitekt, gruppeleder landskap, Asplan Viak AS

1 Hvilke inntrykk sitter du igjen med etter Byromsseminaret i Narvik?

- Godt gjennomført seminar fra arrangørens side.
- Seminaret definerte problemstillinger vedrørende byutvikling og byrom som Narvik sliter med.
- fin måte å hente inntrykk fra landsdelen, og bli oppdatert på hva som skjer innenfor by- og byromsutvikling i Narvik
- god måte å koble info fra universitetsnivå og hva som er situasjonen i landet for øvrig med situasjonen i Narvik og i landsdelen
- workshopen ble noe overfladisk, da tiden var noe knapp. Men likevel godt gjennomført.
- Seminaret var en god arena for å knytte kontakter.
- Narvik har fått mange gode og spennende idéer til videre byromsutvikling!

2 Hva var det viktigste du tok med deg fra Byromsseminaret tilbake til ditt eget arbeid?

Det viktigste har nok vært å hente inn inntrykk fra landsdelen, og å ha 'tatt pulsen på' Narvik!

7 GODE IDÉER

På de neste sidene oppsummeres forslagene som hver av de 7 gruppene produserte som svar på oppgaven *Hva kan bidra til å skape gode uterom og et livskraftig sentrum i Narvik?*

Ideen som mottok flest stemmer fra de andre gruppene i avstemningen, var gruppe 7's forslag *Kulturtorvet* som fokuserte på tilrettelegging for barn i den fremtidige sentrumsutviklingen. Gruppe 4's knutepunktsideer i forslaget *Synergibobla* ble en god nr 2, og ble premiert som beste "runner-up".

Representanter fra hver av gruppene ble selv bedt om å kort oppsummere forslagene i etterkant, og presentasjonene er basert på det materialet de selv produserte, sammen med bilder fra plansjer som ble laget under workshopen.

Hver av gruppene ble også bedt om å nominere deres egen "runner-up", eller "nest beste" av de ideene som de forkastet i prosessen. Mange endte opp med å levere forslag som tok opp i seg de andre ideene som kom frem i den innledende fasen, men der det er blitt nominert en ide nummer to er den inkludert i presentasjonen.

IDÉER 1-7

Gruppe 1

Lars Norman Andersen, Kommalsjef, Narvik kommune
Siw Nirva Lothe, Planlegger, Vestvågøy kommune
Holger Lachmann, Landskapsarkitekt, Polarlandskap AS
Ann-Kjersti Johnsen, Senior landskapsarkitekt, Asplan Viak AS
Hanne Skeltved, Senior sivilarkitekt, Asplan Viak AS

SAMMENKOBLING NARVIK – NYTT GANG- OG SYKKELSYSTEM

Bakgrunn: Narvik er utfordret av at de to bydeler Frydenlund og Oscarsborg kun er koblet via Frydenlundsbrua. Dessuten er tilgangen til den nye bydel på trekanten vanskelig med dårlige tilknytninger.

Dette må løses med nye forbindelseslinjer for både gående, syklist, kollektivtrafikk og biler.

Forslag: "Connecting Narvik" er et forslag på hvordan byen får bedre sammenheng for byens befolkning og har spesielt fokus på å legge forholdene til rette for gående og syklende trafikant-er. Via et system av gang- og sykkelforbindelser som svever på et høyere nivå over bakken knyttes byen sammen og det naturgitte terrenget utnyttes. Narvik Torv ligger 40 m over havet og jern-

banelinjen må flere steder krysses av disse stiene. Stisystemet vil være bygd av lette materialer og slynge seg elegant over den nye bydelen, mens den forbinder de 4 gjenværende søyler fra DEMAG-anlegget. Det har lenge vært diskutert om disse skulle bevares. I dette forslaget vil de bli gitt en funksjon da en del av stien vil gå på toppen av disse søylene, som samtidig vil være bevart som et sentralt industriminne fra Narviks oppbyggingsperiode. Der stiene møtes og andre passende steder vil det være mulig å etablere hvile- og utsiktspunkter, som vil være til glede for både byens befolkning og turister. Dessuten utvides Frydenlundsbrua for å etablere bedre sykkel og gangstier samt grønne arealer på brua.

Gruppe 2

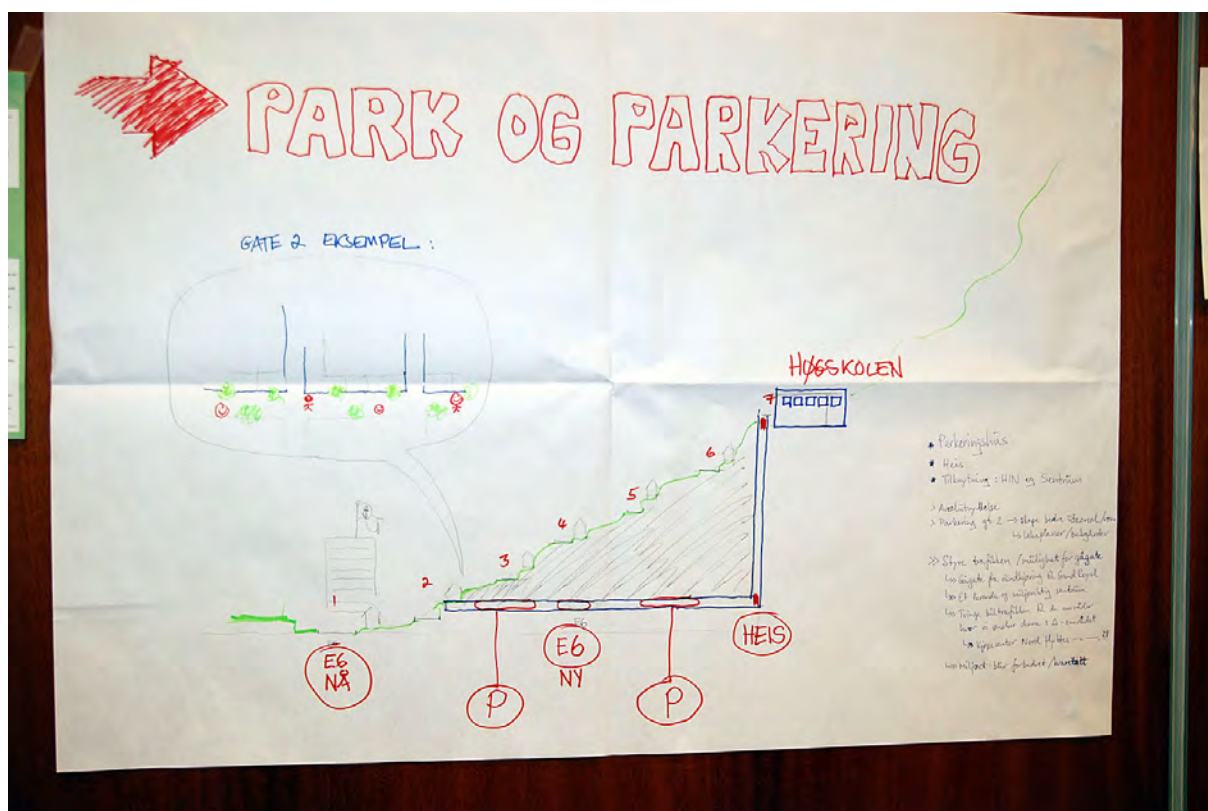
Anne Elisabeth H. Evensen, Narvik kommune
Thor Arne Solvoll, Leder planutvalget, Narvik kommune
Trygve Snøtun, Plan og miljø (friluftsliv), Norland fylkeskommune
Sven Arne Andreassen, Narvik Rotary

PARK OG PARKERING

Prosjektet utnytter muligheter som oppstår når E6 legges i tunnel i fjellet under og innenfor byen. Ny E6-trase kan legges i nivå med eksisterende sentrum, og dermed legge til rette for tilkobling mot byen. Med etablering av underjordisk parkeringsplass koblet direkte på E6 kan man serve både bysentrum og Høyskolen på samme tid. Parkeringsplassen blir utgangspunkt for en stor del av besøket til Narvik. Fra parkeringen innenfor veitraseen går heisen direkte opp til høyskolen. Fra parkeringen på yttersiden av E6 kommer man direkte ut i dagens Narvik sentrum.

Prosjektet sørger for

- god arealutnyttelse.
- å legge til rette for bedre utearealer .
- trafikkstyring, og færre biler i sentrum.
- mulighet for gågate når bilen trenger mindre plass.
- tvinger biltrafikken til færre områder og muligheter for å optimalisere effekten av dette knutepunktet.
- en god forutsetning for å skape et bedre bymiljø.

Gruppe 3

Unni Kufaa, Arealplanlegger, Narvik kommune
Silvio Krieger, Arealplanlegger, Ballangen kommune
Heidi Ramsvik, Rådgiver stedsutvikling, Nordland fylkeskommune
Nils Tokheim, Seniorrådgiver, Rambøll Norge AS
Sigbjørn Normann, Narvik kommune

GANGFORBINDELSE MED SKITREKK – MOVING CITY

Gangforbindelse med skitrekk fra sentrum til HiN som forbinder høyskolen med sentrum, og som også har forbindelse til skitrekket/ Narvikfjellet. Forbindelsen skal være enkelt utformet og slik at det også er plass til rullestol. Altså universell utforming.

Målet er å skape en god forbindelse mellom sentrum og høyskolen for å trekke studenter ned til sentrum. Dette mangler i dag. Turister får en unik mulighet til å komme opp i fjellet, og måten det gjøres på er utradisjonell og morsom. Kan bli en attraksjon! Tilgjengelighet for bevegelseshemmede, gående og syklende økes, og en bidrar til bærekraft.

Samtidig skal forbindelsen Frydenlund –sentrum redefineres/ forsterkes gjennom å utvide Frydenlundsbrua slik at gående og syklende får en større del av arealet. Utsiktspunkter med kikkert etableres også på brua. Etablering av sitteplasser i le for vind.

Målet er å gjøre utvide tilgjengeligheten til sentrum for syklende og gående og også bevegelseshemmede. Nye vaner for innbyggerne kan etableres i påvente av ny infrastruktur.

I sentrum etableres lyssatt skøytebane (Stein Rokkans plass) som om sommeren kan gjøres om til skatebane eller andre aktiviteter.

Runner-up 1:

Kompetansesenter i bysentrum for studenter

Kompetansesenteret skal etableres i dagens Torvhall i sentrum. Studenter kan benytte dette som en sosial møteplass, og bidra til at studenter velger å bli i Narvik etter endt utdanning.

Det skal bidra til å gjøre studentene og høyskolen synlig for innbyggerne i Narvik, og skape kontakt mellom studenter og næringsliv og arbeidsmarkedet for øvrig.

Runner-up 2:

Etablering av grønne tak i sentrum.

Narvik har allerede to grønne tak i sentrum: Torvhalltaket og Parkhalltaket. Grønne tak er effektiv klimatilpasning, og demper generering av flomvann i byene, og kan bidra til å redusere belastningen på avløpsnett. Narvik sentrum er gunstig, da flere bygårder har flatt tak.

redusere belastningen på avløpsnett betraktelig. Dette bidrar også til å redusere forurensning ved overløp.

Intensive tak er mer hageanlegg, og kan inneholde mange plantearter. De er mer kostbare, men fordelene er at her kan man plante trær og busker og ha et eget nærmiljøanlegg på taket.

Narvik har store problemer med overvann. Ekstensivt tak (billig og krever lite vedlikehold) på flere av takene i sentrum vil kunne

TOR ARNE SOLVOLL

Politisk leder av Planutvalget, Narvik kommune

1 Hvilke inntrykk sitter du igjen med etter Byromsseminaret i Narvik?

Byromsseminaret var veldig interessant som et konkret utviklingsredskap, da mange av aktørene som jobber med utviklingen i kommunen ble samlet på et sted samtidig. Man fikk gjennom seminaret jobbet med de samme problemstillingene i samarbeid og i prosess med profesjonelle prosessveiledere og ressurspersoner innen sentrale områder som kunne bidra med kunnskap, sette fokus og provosere deltakerne til engasjement. Gjennom aktiv deltakelse og aktivisering fikk deltakerne fra mange forskjellige sektorer i kommunen, fra næringsliv og organisasjoner, samt fra forskjellige kommuner, bidra til innspill og refleksjoner som er viktige å ta til seg.

2 Hva var det viktigste du tok med deg fra Byromsseminaret tilbake til ditt eget arbeid?

Det viktigste jeg sitter igjen med etter seminaret er alle de innspill og tilbakemeldinger som ble luftet og debattert, i tillegg til det faglige innholdet som løftet blikket for muligheter og begrensninger man bør ha med seg i bagasjen når man skal være med å påvirke utviklingen av sin kommune og samfunn.

Gruppe 4

Karstein Sandvik, Planutvalget, Narvik kommune
Soia Rahasindrainy, Arealplanlegger, Bodø kommune
Marianne Siiri, Rådgiver, Nordland fylkeskommune
Eirik Djupvik, Arealplanlegger, SWECO

Runner-up!

SYNERGIBOBLA

Vi mener vi kan forutsette at E6 legges i tunell og at sykkel og ben i økende grad tar over for lokal kjøring (miljø, helse, støy, m.m - utviklingen gjør dette naturlig).

- Ved å *samle viktige fremtidsretta funksjoner* i tiknytning til torget, funksjoner som likevel skal etableres, vil det automatisk skape liv på torget, og dette vil bli en svært attraktiv plass å oppholde seg.
- Narvik har i dag mange unike kvaliteter; disse må gjøres tilgjengelig: atkomst til disse må ligge i hjertet av byen; *torget, selve kommunikasjons- og kulturknutepunktet.*
- Fra bunnen av jernbaneskinnene til toppen av gondolen, den vertikale sammenhengen er viktig for å fjerne dagens barrierer i byen.

Viktige kvaliteter som knyttes sammen:

- Fantastisk ski og fjellannlegg; kan benyttes sommer som vinter- (rekreasjon, spektakulær opplevelse, helse, sport, turisme, familie mm); gondol og bakke/sommerturvei legges direkte til torget.
- Unik mulighet til å nå hele verden via jernbanen, og få hele verden til Narvik; stasjon (som likevel

trengs) legges ved torget med heis opp til torgnivå. Her vil det myldre og dette er miljøvennlig, her kan du rett og slett komme fra Europa med skiene på ryggen, ta en spektakulær togreise til Narvik, gå av på torget, bo på hotellet der og ta gondolen til fjells; fantastico!

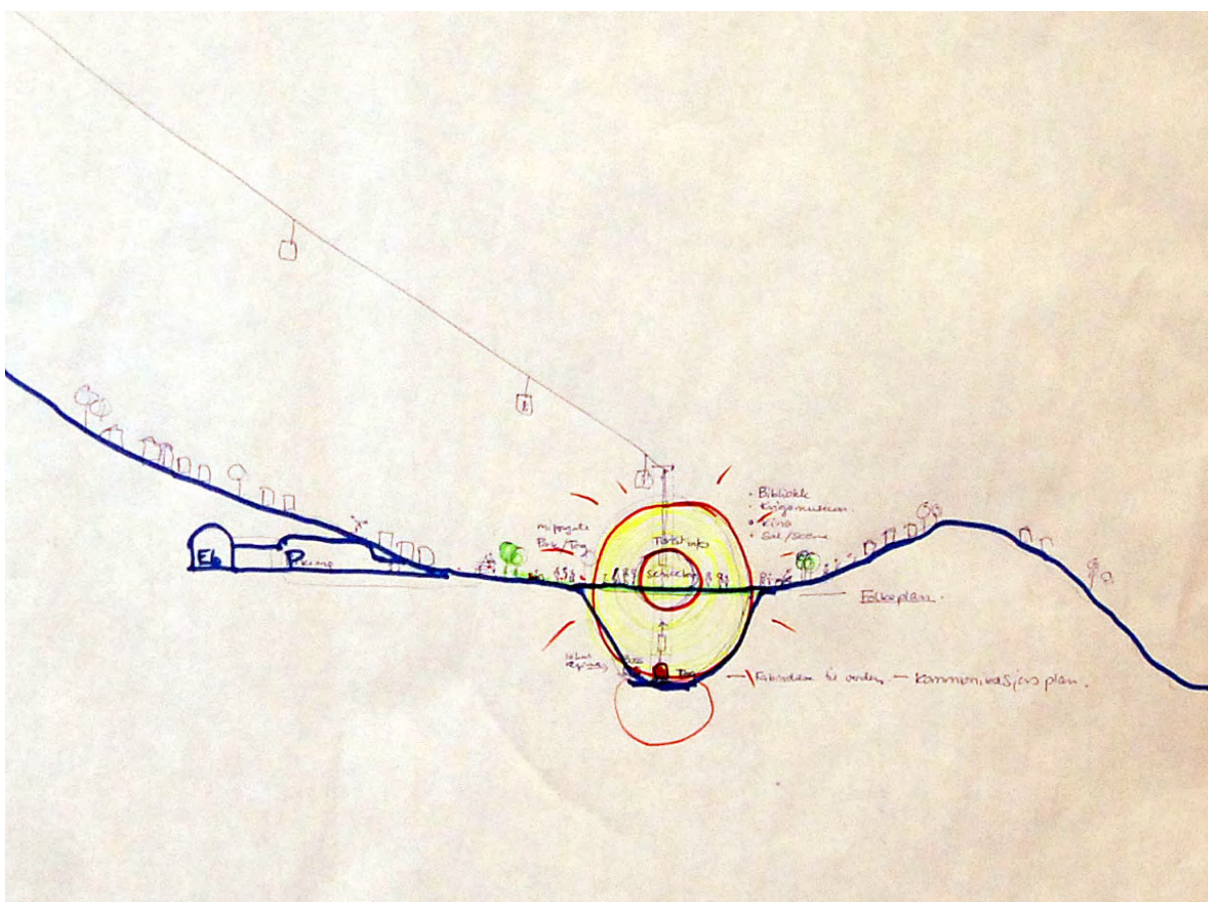
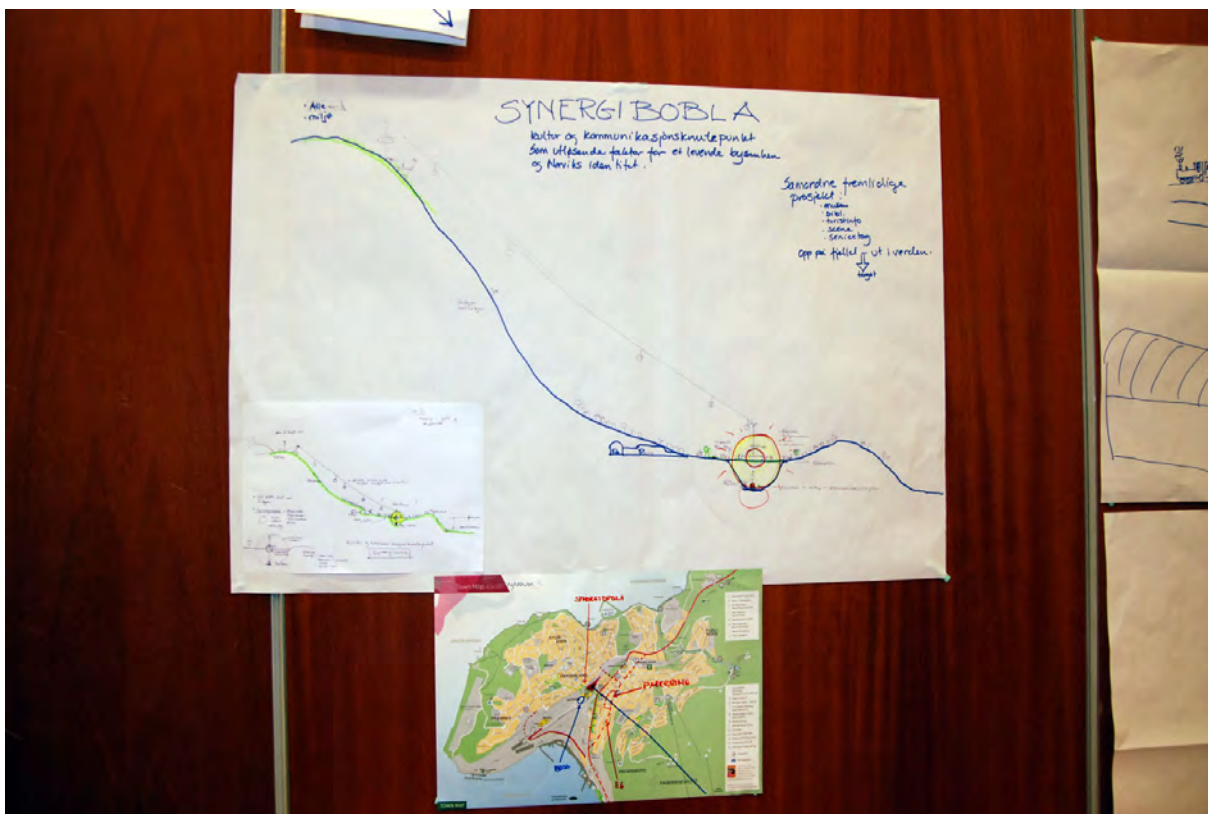
- Kommunikasjonsknutepunkt: Buss og jernbane kobles selvfølgelig sammen. Busstasjonen er der allerede, denne kobles opp mot tog med tilgjengelighet til torgnivået
- Kulturknutepunkt: Bibliotek, servicetorg og krigsmuseum (alle som likevel skal etableres) legges i bygget over kløfta (bobla) med direkte adkomst til torget
- Turistinformasjon med billetter til alt og alle legges sentralt i synergibobla.

Å sentralisere og legge alle disse viktige funksjonene og kvalitetene til torget, vil gjøre det svært attraktivt; Da vil synergieffekten starte; og næringsinteresser med cafeer, restauranter, butikker med mer, vil naturlig etablere seg nærmest mulig torget: da får man synergieffekten av dette enkle, men likevel så geniale grepet!

Runner-up:

Gondol (flere ideer ble integrert i hovedforslaget)

Kobling mellom sentrum i Narvik og den store attraksjonen; fjellet. Dermed kan også fjell- og skituristen bo sentralt og bidra til bylivet i sentrum.

Gruppe 5

Bjørn Selnes, Rådgiver, Narvik kommune
Britt Marie Stiberg, Kommuneplanlegger, Sortland kommune
Hilde Skogsholm, Fylkespolitiker, Nordland Fylkeskommune
Ingvar Øvereng, Plankordinator, Statens vegvesen
Dag Bastholm, Nordland Fylkeskommune

AKTIVITETSPARK MED AKTIVITETSSENTER

Tema for aktivitetsparken skal være kunnskap om fornybar energi. Vi ønsker at studentene i Narvik skal synliggjøres, og at deres kunnskap/teknologi skal formidles via aktivitetene (eks. slik som teknikkens hus i Piteå). Her skal også månedens ingeniørdesign stilles ut. (hver måned kåres visstnok månedens design på HIN). Vi ønsker også at studentene skal bli mer synlig i byrommet og ser for oss at det kan lages en taubane eller lignende fra Høgskolen og ned til sentrum "the tube". Dette også for å lette fremkommeligheten

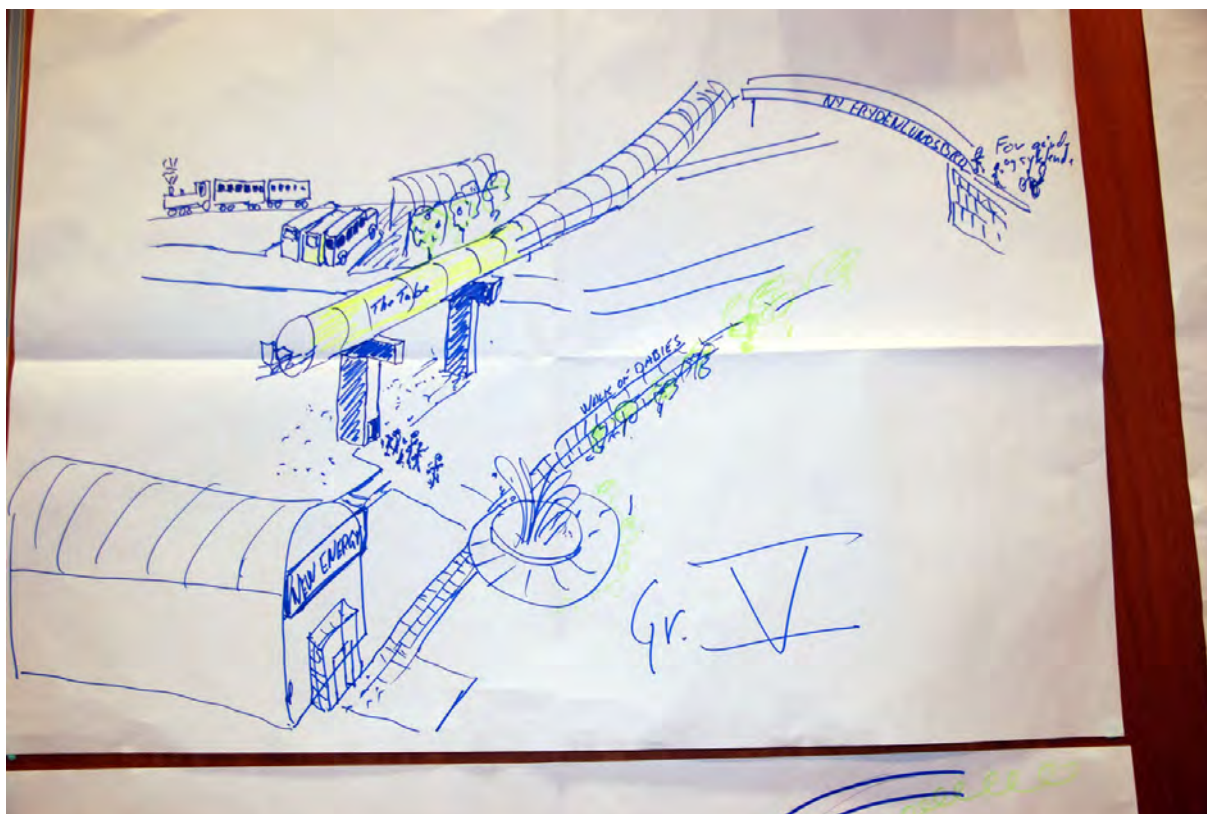
til HIN, da det er en ganske stor høydeforskjell fra sentrum og opp til HIN. Vi ønsker å hente frem igjen ideen med en vann – fontene og et støpt gateplan der man setter avtrykk av barnehender/ barneføtter samt risser inn fødselsdato på de barn som blir født i Narvik i en prosjektperiode, "walk of babies". Vi lager en svevebane/bybuss som skal knyttes til aktivitetsparken, jernbanestasjonen og buss stasjonen, og Frydenlundbrua omgjøres til gangbro. Dette forutsetter mindre biltrafikk (E6 ut av sentrum).

Runner-up:

Gondol

Vi ser for oss muligheten å forlenge ski anlegget ned til sentrum, ved at det lages en gondolbane

som knyttes til eller erstatter eksisterende gondolbane.

Gruppe 6

Ratnasingam Anbalagan (Anbu), Bystyre/Planutvalg, Narvik kommune
Kristine Røiri, Arkitekt, Sortland kommune
Jan Paulsen, Markedskontakt/rådgiver samferdsel, Nordland Fylkeskommune
Daniel Å Ulstein, Ingeniør, Sweco
Rune H. Pettersen, Prosjektleder, Narvikgården AS

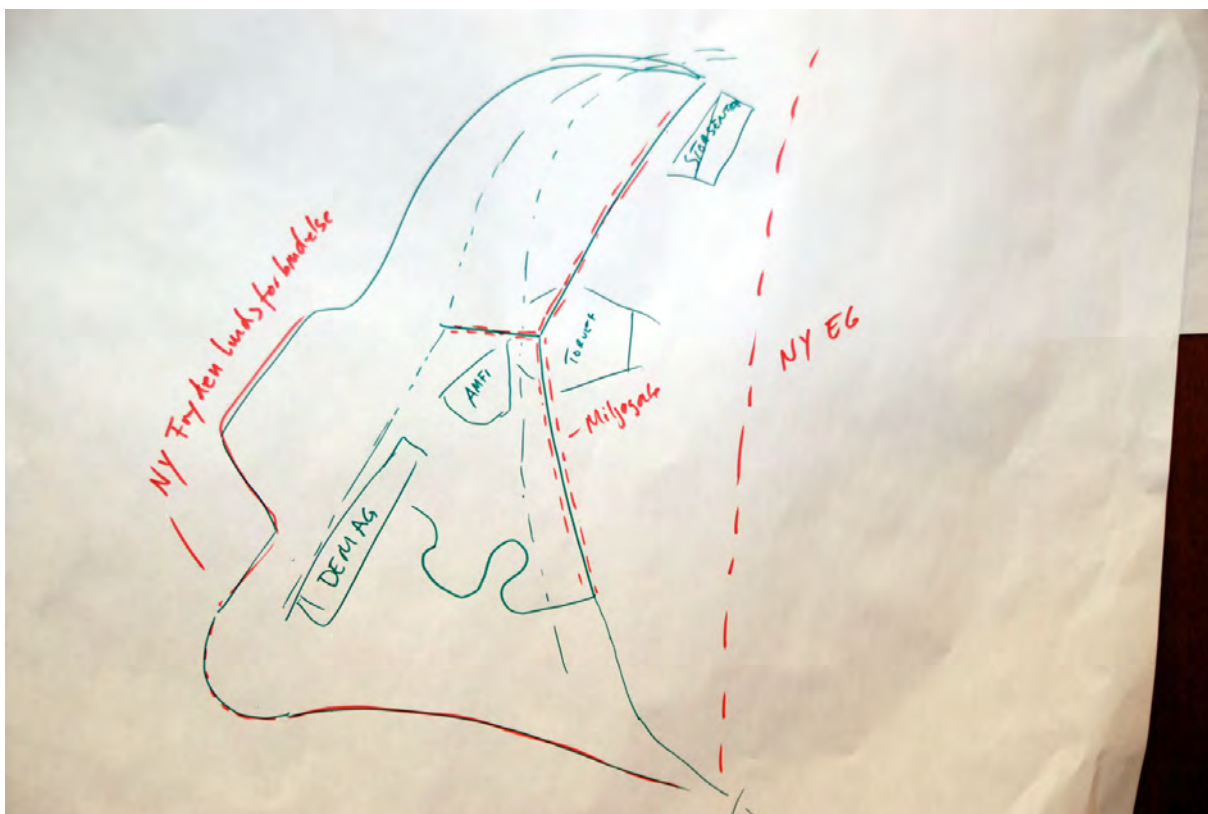
FLANØRENS HOVEDSETE – FOTGJENGERE TAR TILBAKE GATE 1 OG TORVET

Gruppen mener at den eneste løsningen for å gjøre sentrum attraktivt for myke trafikanter er å redusere trafikken i området og legge til rette området på en slik måte at det er de myke trafikantene som har ”forkjørsrett”.

For å få til dette laget vi en løsning med flere tiltak som gruppen mener er realistisk å få gjennomført under de forutsetningene gruppen mener er gjeldende.

Tiltak:

1. Etablere en ny attraktiv Frydelundsforbindelse som skal avlaste lokal trafikk
2. lage Miljøgate i gate 1
 - a. opphøyde gangfelt
 - b. 30 sone
 - c. Fjerne lyskryss
 - d. Fjerne parkeringsplasser
3. E6 i tunnel
4. Sykkelfelt på frydenlundsbrua.

Gruppe 7

Bjørnar Sletbakk, Planutvalget, Narvik kommune
Gunhild Solem Eidsvik, Arealplanlegger, Vågan Kommune
Mari Hagen, Landskapsarkitekt, Statens vegvesen
Stein Fosli, Arkitekt, Sweco Narvik
Eli Guneriusen, Sivilarkitekt, Foreleser

VINNER!

KULTURTORVET

Ideen relaterer seg til de sentrale deler av sentrum, langs gate 1 mellom kjøpesentrene, og bygger på følgende premisser/påstander:

- Kjøpesentrene er kommet for å bli!
- Drømmen om den gamle handlegaten gravlegges herved!
- Ny aktivitet i byrommene krever nytt innhold!

Nytt innhold: Barn/unge + kultur

Under parolen "barn og unge; ut av senteret inn i sentrum" foreslår vi å etablere "Kulturtorvet", en kulturarena med fokus på barn og unge.

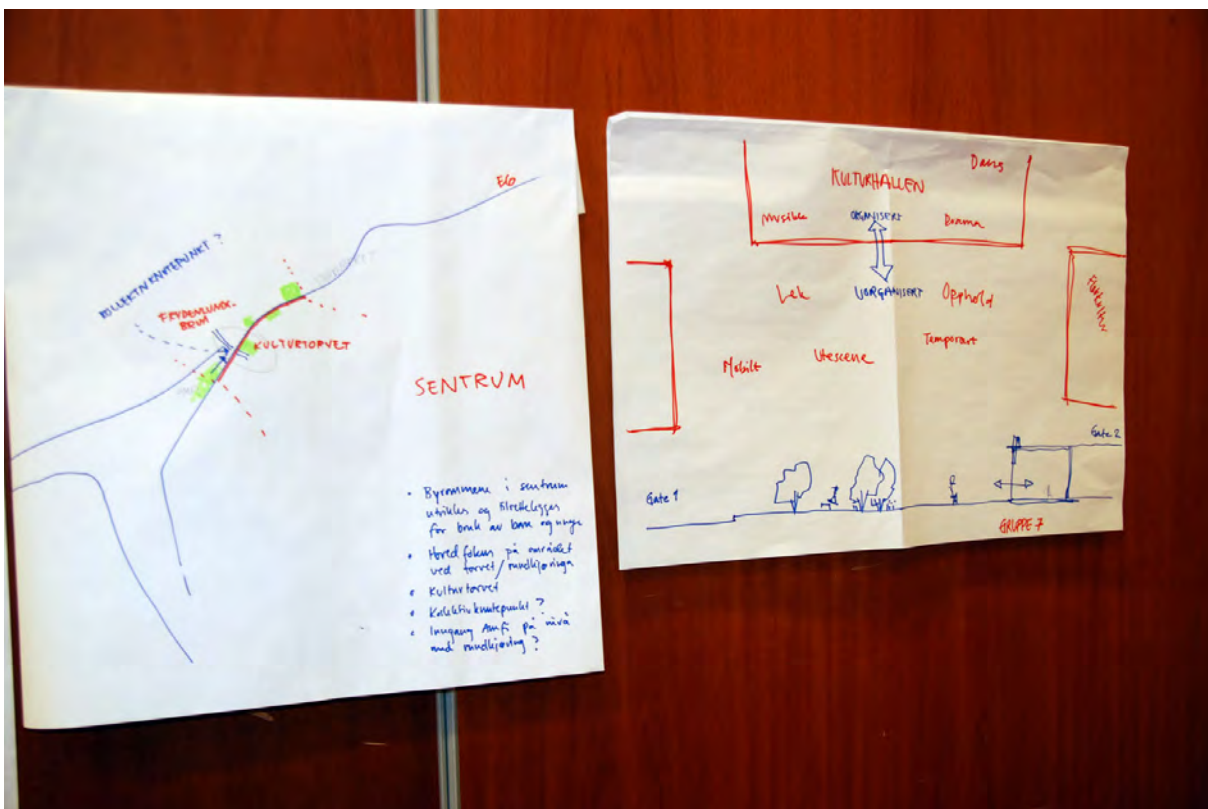
Innsiden av torget/fiskehallen er åsted for organiserte aktiviteter og kulturbegivenheter: kultur-skole, undervisning, opptredener, konserter, møter, utstilling, ungdomsklubb m.m. Utsiden (selve torvet) tilrettelegges for uorganisert bruk

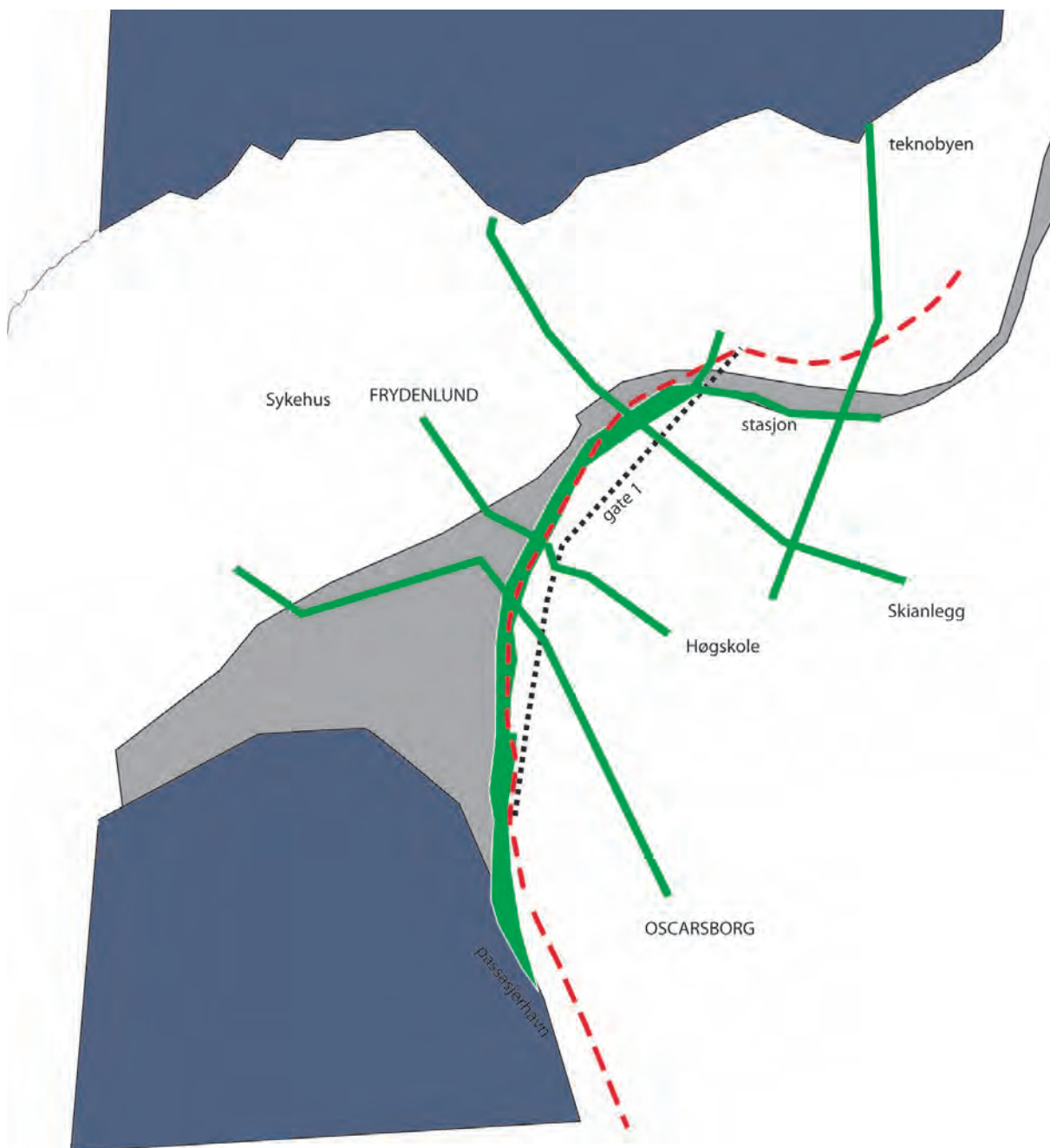
og temporære utstillinger/aktiviteter: skating, utescene/konserter, is/snøskulpturer om vinteren, klatrevegger m.m.

Der barn møtes ligger forholdene til rette for møter også mellom ulike generasjoner og nasjoner.

Gevinst:

- Ved å satse på barn/unge satser man på "framtida", et tydelig verdivalg i byens viktigste byrom.
- Sprek profilering av Narvik sentrum.
- Synliggjøring og samling av et rikt kultur/organisasjonsliv.
- En aktiv og levende møteplass midt i sentrum.

Runner-up:

Over bekken etter vann...

Jernbanelinjene og "trekanten" sammenliknes med en elv som renner gjennom byen og deler den i to.

Konseptet på 1-2-3:

1. E6 legges utenom sentrum, i tilknytning til jernbanelinjene. Dermed samler man all tungtransport på ett sted.

2. Det etableres en grønnstruktur/promenade langs "elvebanken" på sentrumssiden, som strek-

ker seg fra jernbanestasjonen til havna/fjorden. Denne kan tenkes delvis som et lokk over hovedtransportåren ("elva") og fungerer som ferdselsvei for gående og syklende.

3. Tverrforbindelser for gående og syklende forbinder byen (Frydenlund og sentrum) på tvers av grøntstrukturen og binder sammen viktige målpunkt, som for eksempel høgskolen, alpinbakken, Furuholtet skole m.fl.

DELTAKERLISTE/PÅMELDTE*

Anbalagan(Anbu), Ratnasingam Narvikkommune Bystyre/Planutvalg
Andersen, Lars Norman Narvik kommune
Andreassen , Svenn-Arne Narvik Rotaryklubb
Bastholm, Dag Nordland fylkeskommune Seksjonsleder plan og miljø
Bettum, Ola INBY
christoffer, olavsson evju Norconsult arkitekt/byutvikler
Djupvik, Eirik SWECO Arealplanlegger
Evensen, Anne Elisabeth H Narvik kommune
Fundingsrud, Jørn Hilmar Riksantikvaren Rådgiver
Godal, Bjørn Salten Friluftsråd foredragsholder
Guneriusen, Eli Sivilarkitekt Foreleser
Hagalinsdottir, Gudrun Fauske kommune enhetsleder plan/utvikling
Hagen, Mari Statens vegvesen Landskapsarkitekt
Indregard, Rønnaug Rindre Landskap Landskapsarkitekt
Johansen, Wibeke, Plan & Utvikling Vefsn kommune Arealplanlegger
Johnsen, Ann-Kjersti Asplan Viak AS, avdeling Tromsø Senior landskapsarkitekt
Jørgensen, Silvia Andøy kommune Enhetsleder tekniske tjenester, næring og landbruk
Kongsbakk, Elisabet Statens vegvesen landskapsarkitekt
Krieger, Silvio Ballangen kommune arealplanlegger
Kufaa, Unni Narvik kommune Arealplanlegger
Kvalheim, Merethe Fylkeskommunene, næring og regional utvikling Rådgiver
Lachmann, Holger Polarlandskap AS landskapsarkitekt
Larsen , Kari Torp Nordland fylkeskommune
Lothe, Siw Niva Plan- og teknikk Arealplanlegger
Lynghaug, Helge Nordland fylkeskommune rådgiver
Melander, Ellen Winje Norconsult arkitekt
melgaard, Randi Narvik kommune Kultursjef
Nerva, Ole Wiggo Nordland fylkeskommune Seniorrådgiver
Normann, Sigbjørn Narvik kommune, Veg og park Overingeniør
Omholt-Jensen, Kristin Miljøverndepartementet Seniorrådgiver
Paulsen, Jan Nordland Fylkeskommune, samferdsel Markedskontakt/rådgiver
Pettersen, Rune H. Narvikgården AS Prosjektleder
Rahasindrainy, Soia Bodø kommune Arealplanlegger
Ramsvik, Heidi Nordland fylkeskommune rådgiver stedsutvikling
røiri, kristine Sortland kommune arkitekt
Røsnes, August E. Universitetet for miljø- og biovitenskap Foreleser
Sandvik, Karstein Narvik kommune Planutvalget
Selnes, Bjørn Narvik kommune Rådgiver
Siiri, Marianne Nordland fylkeskommune rådgiver
Skeltved, Hanne Asplan Viak AS Senior sivilarkitekt
Skjønnås, Lars Narvikgården AS Adm. direktør
Skogsholm, Hilde Nordland Fylkeskommune fylkespolitiker
Sletbakk, Bjørnar Planutvalget i Narvik kommune medlem
snøtun, trygve Nordland fylkeskommune rådgiver
Solberg, Trond Narvik kommune Enhetsleder Veg og park
Solem Eidsvik, Gunhild Vågan Kommune Arealplanlegger
Solvoll, Tor Arne Narvik kommune Leder Det faste utvalg for plansaker
Stein, Fossli Sweco Narvik Arkitekt
Stiberg, Britt Marie Sortland kommune Kommuneplanlegger
Storelvmo, Edel Futurum Direktør
Sæthre, Elisabeth Direktoratet for naturforvaltning Seniorrådgiver
Tokheim, Nils Rambøll Norge AS Seniorrådgiver

Ulstein, Daniel Å Sweco Ingeniør
Wiik, Marte Andenes Vel/Designfabrikken
Øvereng, Ingvar Statens vegvesen Plankordinator

**På grunn av værforholdene og kanselerte flyavganger var det noe frafall.*

